

BPC – de Beroepsvereniging voor Psychologisch Consulenten vertegenwoordigt sinds 2017 de Psychologisch Consulenten in Vlaanderen. Om de ontstaansgeschiedenis van deze beroepsgroep te beschrijven keren we een stuk verder terug in de tijd, meer dan een halve eeuw om precies te zijn. De psychologisch consulent kent immers een rijke geschiedenis, die 71 jaar geleden begon. In 1952 maakten we voor het eerst kennis met de ‘psychopedagogische assistenten’.

De opleiding en beroepstitel evolueerde doorheen de jaren naar die van ‘psychologisch assistent’, om uiteindelijk te landen bij ‘psychologisch consulent’. Ondanks de evolutie van beroepstitels kunnen we doorheen de decennia steeds een duidelijk rode draad onderscheiden. Met een wetenschappelijk onderbouwde en sterk praktijkgerichte opleiding leiden we competente professionals op, die gespecialiseerd zijn in handelingsgerichte diagnostiek en psychologische begeleiding en direct inzetbaar zijn in het werkveld.

Sinds 2016 zijn de klinisch psychologen en klinisch orthopedagogen erkend als autonoom GGZ-beroep (reparatiewet de Block). In deze reparatiewet werd de erkenning van onze beroepsgroep echter vergeten.

Aanhoudend lobbywerk van de beroepsvereniging en opleidingen destijds leidde uiteindelijk tot een vermelding van de Ondersteunende GGZ-beroepen in de wetsreparatie van 2016. Dit bleef tot op heden een onbenutte kans. De Federale Raad voor GGZ-beroepen (FRGGZ-b) adviseert de minister dan ook om de psychologisch consulent als ondersteunend ggz-beroep te erkennen.

Met dit memorandum willen de ondertekenaars dit dringende dossier opnieuw ter tafel brengen.

Lien Cleynhens - Voorzitter BPC – Beroepsvereniging voor Psychologisch Consulenten

Eva Cornelis - Opleidingshoofd Toegepaste Psychologie - VIVES

Elisah D'Hooge - Opleidingshoofd Toegepaste Psychologie – AP Hogeschool Antwerpen

Maryline Dohogne - Opleidingshoofd Toegepaste Psychologie – Haute École de la Province de Liège

Mathew Maginet - Opleidingshoofd Toegepaste Psychologie – HOWEST

Carine Opsteyn - Opleidingshoofd Toegepaste Psychologie – Thomas More

Jean Verriest - Opleidingshoofd Toegepaste Psychologie – Haute École Léonard de VINCI

MEER UITGEBREIDE INFO VINDT U OP ONZE WEBSITE
WWW.PSYCHOLOGISCHCONSULENT.BE

OF SCAN DE QR CODE

Waarom de Psychologisch Consulent erkennen?

1. Verlicht de druk op de wachtlijsten

Recent onderzoek door de Staten-Generaal Geestelijke Gezondheidszorg (2022) toont aan dat een aanzienlijk deel van zowel kinderen als volwassenen nog steeds geen of niet de juiste zorg aangeboden krijgt. De problematiek van de nog steeds groeiende wachtlijsten speelt hier een belangrijke rol. De zorg om de gevolgen van de lang uitgestelde psychische zorg wordt breed gedeeld.

Laagdrempelige geestelijke gezondheidszorg is een basisrecht. Als men de lange wachtlijsten wil afbouwen/vermijden, is een erkenning van de ondersteunende beroepen een zeer belangrijke stap. De erkenning verzekert de basiszorg zonder in te boeten aan kwaliteit.

2. Erken ook de psychologisch geschoolden op professioneel bachelor-niveau

Binnen de wetsreparatie van toenmalig minister De Block (2016) werden de ondersteunende GGZ-beroepen voor het eerst vermeld. Tot begin 2022 bleef een concrete vertaling naar de praktijk echter volledig uit. De Federale Raad voor GGZ-Beroepen schoof in haar advies van 2021 (Directoraat-generaal Gezondheidszorg, 2021) de psychologisch consulent en orthopedagogisch consulent als de ideale partner naar voren. De psychologisch consulent beschikt immers over een duidelijk beroepscompetentieprofiel (VKS, 2021) dat werd opgesteld en gevalideerd door de overheidsdienst VKS (Vlaamse Kwalificatiestructuur) en door de bevoegde minister.

De psychologisch geschoolde profielen worden opgeleid in de professionele bachelor toegepaste psychologie en de masteropleiding klinische psychologie. Op dit moment worden slechts die laatsten in hun expertise formeel erkend. Dit creëert in het GGZ-werkveld een onnodig spanningsveld. Door het advies van de Federale Raad ook daadwerkelijk te realiseren, volgt de wetgeving de leerladder in het hoger onderwijs en past ze zich aan aan de realiteit in het werkveld. De psychologisch consulent is immers de facto, maar niet de jure, meer dan 70 jaar actief als ondersteunend GGZ-beroep.

3. Maak werk van een getrapte zorgaanbod

Door te voorzien in een bredere basis waarin de psychologisch consulenten hun rol ten volle kunnen uitvoeren, wordt de druk op meer gespecialiseerde zorgaanbieders verlaagd. Dit zal niet alleen een gunstig effect sorteren op de wachtlijsten, maar zal ook de effectiviteit van zowel de generalist als de specialist vergroten. De psychologisch consulent kan op een kwalitatieve manier voor de brede basiszorg instaan terwijl de meer complexe hulpvragen door gespecialiseerde profielen kunnen worden aangepakt. Dit getrapte zorgaanbod – de zogeheten stepped-care – biedt ook budgettaire kansen om de GGZ betaalbaar te houden.

De bestaande samenwerkingsverbanden tussen de psychologisch consulent en de reeds erkende GGZ-beroepen garanderen een snelle en efficiënte inzetbaarheid van de psychologisch consulent. Deze multidisciplinariteit komt wel meer en meer onder druk te staan zolang een wettelijke erkenning uitblijft.

4. Creëer kwaliteitsgaranties en duidelijkheid voor de zorggebruiker

Door de psychologisch consulent in te kantelen in de bestaande wetgeving en deze te onderwerpen aan de nodige kwaliteitseisen (cf. Kwaliteitswet) worden de rechten van de zorggebruiker te allen tijde gerespecteerd en de kwaliteit van de geboden hulpverlening juridisch gewaarborgd.

Deze formalisering scheidt daarnaast ook duidelijkheid voor de zorggebruiker: alle actoren in het proces krijgen door de overheid een duidelijke erkenning en taakfocus en bijgevolg dus ook een kwaliteitslabel. Bovendien kan er door op verschillende niveaus een professionele GGZ-partner naar voor te schuiven, in een beweging ook een antwoord worden geformuleerd op de huidige onduidelijkheid/versnippering van het GGZ-zorglandschap.

Waarom politiek investeren in de Psychologisch Consulent?

1. Maatschappelijke en economische relevantie

Het belang van een stevig uitgebouwde gezondheidszorg wint nog steeds terrein in de publieke opinie. Ook de geestelijke gezondheidszorg wordt steeds belangrijker, niet alleen op sociaal vlak – geen zorgvrager hoort verstoken te blijven van degelijke ondersteuning – maar ook op economisch vlak.

Willen we het aantal langdurig werklozen terugdringen, de mensen met stress- en burn-outklachten opnieuw aan het werk zien, dan is een investering in de geestelijke gezondheidszorg van kapitaal belang. Investerings in die geestelijke gezondheidszorg betalen zichzelf ruim terug.

2. Doordachte langetermijnvisie

Het verstevigen van de fundamenten van de GGZ heeft ook een sterke politieke relevantie. Partijen en politici die aantonen dat hun inspanningen een rechtstreekse en directe invloed uitoefenen op het welzijn van de bevolking worden daar doorgaans ook voor beloond. Het is echter van groot belang dat maatregelen getuigen van een doordachte visie, van een beleid dat gericht is op de lange termijn, met een robuust en logisch kader.

Tot nader order heeft nog geen enkele partij zich durven profileren als de partij van de geestelijke gezondheidszorg. De noden en de winsten zijn echter aanzienlijk als we kijken naar absentieïsme door psychische noden, mensen die uitgesloten worden, ...

3. Grote beroepsgroep

De opleiding Bachelor in de Toegepaste Psychologie wordt ingericht aan 4 en vanaf 2023-2024 aan 6 Vlaamse hogescholen (AP Hogeschool Antwerpen, Artevelde, HOWEST, Thomas More, PXL en Vives) en is daarmee één van de grote bacheloropleidingen van Vlaanderen. In academiejaar 2022-2023 studeerden 3893 studenten Toegepaste Psychologie (ter vergelijking: in 2010 waren dat er nog 'maar' 1962).

Een erkenning van de beroepstitel zorgt voor een extra duwtje in de rug van die jonge professionals en geeft hen de kans om, geruggesteund door de kwaliteitsstempel, hun beroep ten volle en gepassioneerd uit te voeren.

4. Kleine investering met een groot resultaat

De erkenning van de psychologisch consulent vergt een kleine investering in verhouding met het uiteindelijke resultaat. Met de erkenning van de klinisch psycholoog en orthopedagoog werden de nodige platformen en systemen reeds uitgebouwd waarin de psychologisch consulent op een relatief eenvoudige wijze mee in kan worden opgenomen.

We vermelden hier graag nog eens de voorbereidende stappen die al gezet zijn en een aantal feiten die een erkenning verder valideren

- De oprichting van de Beroepsvereniging voor psychologisch consulenten in 2017 met bijhorende deontologische code.
- Een erkend beroepscompetentiedossier (VKS-dossier) in Vlaanderen.
- Een advies van de FRGGZ voor de ondersteunende beroepen.
- Een expliciete vermelding van de psychologisch consulent in de circulaire omtrent de Btw-vrijstelling inzake medische diensten.
- De psychologisch consulent werd door het Agentschap Zorg & Gezondheid en VIVEL opgenomen als prioritaire beroepsgroep binnen de GGZ.
- Een gezamenlijk schrijven gericht aan de minister en de Commissieleden, ondertekend door alle opleidingen Toegepaste Psychologie en door de VVKP (Vlaamse Vereniging Voor Klinisch Psychologen).
- Gemeenschappelijke DLR's (domeinspecifieke leerresultaten) over de opleidingen heen
- Een blijvend positief advies van de visitatiecommissie Onderwijs (AP Hogeschool Antwerpen, HOWEST, Thomas More & VIVES).

Vaak gestelde vragen

Verdient iedere beroepstitel en getuigschrift dan een wettelijke erkenning?

Uiteraard niet, niemand is gebaat bij meer administratieve rompslomp. Niettegenstaande gaat de geestelijke gezondheidszorg vandaag gebukt onder de grote wachtlijsten enerzijds en de wildgroei aan coachingsopleidingen allerhande [1] [2].

De GGZ-wetgeving in Vlaanderen kent niet het getrapte model dat de leerladder in het onderwijs volgt. Daarom wenden ook zorgvragers met mildere klachten zich tot de gespecialiseerde beroepsgroep die op hun beurt overvraagd dreigen te worden. Wie toch op zoek is naar onmiddellijke hulp is voornamelijk op zichzelf aangewezen in de zoektocht naar gepaste hulp. Een erkenning kan daar geschoolde van niet geschoolde zorgverstrekkers onderscheiden en als kwaliteitsgarantie dienen voor hulpverleners.

In welke mate is er eensgezindheid in het werkveld omtrent het erkennen van de psychologisch consulent?

Vandaag is er een grote eensgezindheid over de erkenning van de psychologisch consulent. Op 20/06/2022 schreef de federale raad van Geestelijke Gezondheidszorgberoepen een advies over de erkenning. Op 25/03/2023 ondertekende de voorzitter van de VVKP een schrijven om snel werk te maken van de erkenning van de ondersteunende GGZ-beroepen.

Wat kost het (terugbetaling)?

De kostprijs zal niet stijgen. De talentenpool wordt enkel groter die binnen het gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde werkveld mee kunnen werken om de wachtlijsten weg te werken.

In welke mate is de psychologisch consulent als beroep al georganiseerd?

De Beroepsvereniging voor Psychologisch Consulenten (BPC) zorgt voor een kwalitatieve en professionele ondersteuning van zijn leden. Leden van de BPC onderschrijven de deontologische code die enerzijds de psychologisch consulent ondersteunt in de uitoefening van het beroep, maar anderzijds ook de cliënt informeert over de plichten en kwaliteitsvereisten die aan een psychologisch consulent worden gesteld. Cliënten kunnen, wanneer ze menen dat de code niet door de hulpverlener werd nageleefd of hun rechten als cliënt werden geschaad, een klacht indienen. Deze klacht wordt behandeld door de deontologische commissie.

Waarom is de psychologisch consulent nog niet erkend?

Bij de erkenning van de autonome GGZ-beroepen werd ook de erkenning van de psychotherapie opgenomen. Die leidde tot veel discussie en meerdere overgangsmaatregelen. Het toenmalige politieke kader wilde de psychotherapie enkel koppelen aan de masteropleidingen/de autonome GGZ-beroepen. Door de professionele bachelor al mee op te nemen in de wetswijziging, vreesde men dat het debat over de toelating van de psychotherapie zou blijven bestaan. Vandaar dat destijds enkel de autonome gezondheidszorgberoepen zijn vernoemd.

Men vermeldde al wel de ondersteunende gezondheidszorgberoepen, zonder dit verder te concretiseren. Een te snelle invulling kon leiden tot een onduidelijk samenwerkingsmodel. Door het huidige advies van de FRGGZ is dit euvel van de kaart en werd de samenwerking tussen autonome en ondersteunende GGZ-beroepen beter gedefinieerd.

[1]'Ze mogen geen therapeut meer zijn, dus noemen ze zichzelf coach' | De Standaard
[2]Aantal lifecoaches in België verdubbeld: "Te veel mensen met ernstige problemen komen terecht bij niet-gekwalificeerde mensen" | Exclusief voor abonnees | hln.be

